

היסטוריה לעולים חדשים

הוראות

א. משך הבחינה: שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון – לאומיות וציונות

פרק שני – בונים את מדינת ישראל

פרק שלישי – מדינת ישראל במזרח התיכון – סוגיות נבחרות

יש לענות על שניים מן הפרקים, ובכל פרק לבחור בשאלה אחת – (2x50) – סך הכול – 100 נקודות.

שימו לב: על תלמידי אשכול 1 לענות על פרק שני ושלישי.

על תלמידי אשכול 2 לענות על פרק ראשון ושלישי.

על תלמידי אשכול 3 לענות על פרק ראשון ושני.

ג. חומר עזר מותר בשימוש: מילון או מילון אלקטרוני עברי-לועזי / לועזי-עברי.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

שימו לב: פרק זה מיועד לתלמידי אשכול 2 ולתלמידי אשכול 3.

השאלות

פרק ראשון – לאומיות וציונות (50 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות 1–3.

1. הלאומיות המודרנית

- א.** – הציגו את המאפיינים המרכזיים את בני אותו הלאום.
 – הציגו שני שינויים שיצרה הלאומיות המודרנית באירופה.
 (25 נקודות)
- ב.** הסבירו מדוע צמחו רוב התנועות הלאומיות באירופה במאה ה־19.
 בתשובתכם הביאו שתי סיבות.
 (25 נקודות)

2. הקונגרס הציוני הראשון (1897) והקונגרס הציוני השישי (1903)

- א.** הציגו קושי אחד שהיה להרצל לארגן את הקונגרס הציוני הראשון (באזל, 1897), והסבירו הישג אחד של קונגרס זה.
 (25 נקודות)
- ב.** הסבירו נימוק אחד בעד תוכנית אוגנדה שהוצעה בקונגרס הציוני השישי (1903), ושני נימוקים נגד תוכנית זו.
 (25 נקודות)

3. היישוב היהודי בארץ־ישראל, הצהרת בלפור

- א.** הציגו שתי דרכי פעולה מתחומים שונים שנקטו העולים בארץ־ישראל בשנים 1881–1914, והסבירו כיצד תרמה אחת מהן לקידום המטרות של התנועה הציונית.
 (25 נקודות)
- ב.** הציגו את התוכן של הצהרת בלפור, והסבירו את התרומה של הצהרה זו לתנועה הציונית.
 (25 נקודות)

שימו לב: פרק זה מיועד לתלמידי אשכול 1 ולתלמידי אשכול 3.

פרק שני – בונים את מדינת ישראל (50 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות 4–6.

4. המאבק בבריטים (1945–1947)

- א.** מדוע שינתה הנהגת היישוב היהודי בארץ־ישראל את מדיניותה כלפי בריטניה אחרי מלחמת העולם השנייה? הציגו פעולה אחת של הנהגת היישוב המדגימה שינוי זה.
(25 נקודות)
- ב.** בנספח לשאלה זו מוצגת קריקטורה שצייר לסלי אילינגוורת' ופורסמה בבריטניה בעיתון "דיילי מייל" ב־22 בספטמבר 1947. הסבירו כיצד בא לידי ביטוי בקריקטורה אחד מן הגורמים שהובילו להחלטה של בריטניה להעביר את שאלת ארץ־ישראל לאו"ם. הביאו שתי דוגמאות מן הקריקטורה.
(25 נקודות)

5. כ"ט בנובמבר 1947, מלחמת העצמאות

- א.** מהי ההחלטה שהתקבלה באו"ם בכ"ט בנובמבר 1947? הציגו את תגובת היישוב היהודי ואת תגובת ערביי ארץ־ישראל על החלטה זו.
(25 נקודות)
- ב.** מה הייתה המטרה המשותפת של מדינות ערב כאשר תקפו את מדינת ישראל במאי 1948? מדוע הן לא הצליחו להשיג את המטרה הזאת? הביאו שתי סיבות.
(25 נקודות)

6. עלייה וקליטה בשנות החמישים והשישים של המאה ה־20

- א.** הסבירו שני גורמים לעלייה למדינת ישראל בשנות החמישים והשישים.
(25 נקודות)
- ב.** – קליטת העלייה הגדולה במדינת ישראל בתקופה זו הייתה הישג מיוחד. נמקו טענה זאת בעזרת שתי עובדות היסטוריות.
- הסבירו קושי אחד שהתעורר בעקבות (בגלל) תהליך קליטת העלייה בתקופה זו.
(25 נקודות)

שימו לב: פרק זה מיועד לתלמידי אשכול 1 ולתלמידי אשכול 2.

פרק שלישי – מדינת ישראל במזרח התיכון – סוגיות נבחרות (50 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות 7–10.

7. זיכרון השואה

א. תארו את היחס של החברה הישראלית לשואה בשנות החמישים, עד משפט אייכמן, והסבירו שני גורמים ליחס זה.

(25 נקודות)

ב. לפניכם קטע מקור שכתב הסופר והמשורר הישראלי חיים גורי בזמן משפט אייכמן.

הרי ידענו את הדברים האלה [על השואה]... גם לפני משפט אייכמן ידענו. חוקרים והיסטוריונים מסרו לנו מידע על השואה. ...והיה "יד ושם", והיה "מוזאון השואה והמרד"... אבל כאשר הגיעו העדויות והחומרים מהארכיונים לבית המשפט והיו לחלק מכתב האישום [נגד אייכמן], היה נדמה כי קולם נשמע בפעם הראשונה, והידיעה עכשיו נעשתה שונה מאוד מהידיעה הקודמת.

(מעובד על פי ח' יבלונקה, "תודעת השואה כגורם מעצב זהות", בתוך צ' צמרת וח' יבלונקה [עורכים], העשור השני תשי"ח – תשכ"ח,

יד יצחק בן צבי, 2008, עמ' 162)

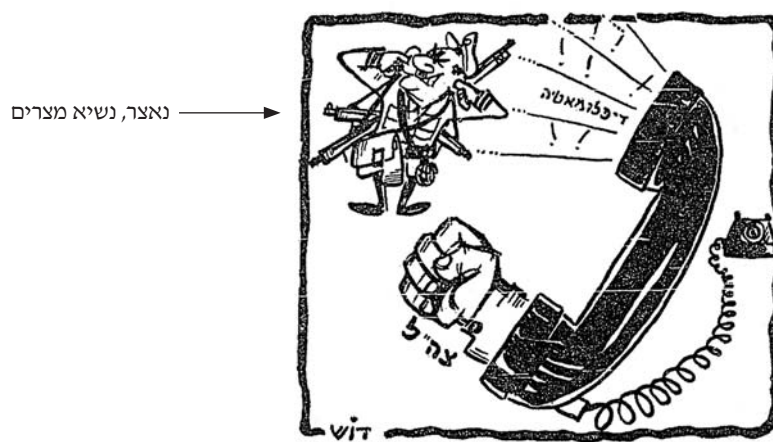
– הסבירו כיצד בא לידי ביטוי בקטע המקור השינוי ביחס של החברה הישראלית לשואה בעקבות משפט אייכמן.

– על פי מה שלמדתם, הציגו גורם נוסף (שהוא לא משפט אייכמן) שהוביל לשינוי ביחס של החברה הישראלית לשואה.

(25 נקודות)

8. מלחמת ששת הימים (1967)

א. לפניכם קריקטורה שצייר קריאל גרדוש (דוש), שפורסמה בעיתון "מעריב" ב-2 ביוני 1967.

(מעריב, 2 ביוני 1967)

הסבירו כיצד באים לידי ביטוי בקריקטורה שניים מן הגורמים לפרוץ מלחמת ששת הימים. (25 נקודות)

ב. הציגו את התוצאות של מלחמת ששת הימים, והסבירו בעיה אחת שנוצרה בעקבות (בגלל) התוצאות האלה.

(25 נקודות)

9. מלחמת יום הכיפורים (1973)

א. לפניכם קריקטורה של א' ברקוביץ' שפורסמה בדצמבר 1973 בעיתון "העולם הזה".

(העולם הזה, 19 בדצמבר 1973)

– על פי הקריקטורה, הסבירו מדוע הופתעה מדינת ישראל עם פרוץ מלחמת יום הכיפורים.

הביאו שתי דוגמאות מן הקריקטורה.

– על פי מה שלמדתם, הציגו אחד מן הגורמים למלחמה זו.

(25 נקודות)

ב. הסבירו כיצד השפיעה מלחמת יום הכיפורים על מדינת ישראל בתחום חברתי-כלכלי ובתחום הפוליטי. (25 נקודות)

10. עלייה וקליטה בשלושים השנים האחרונות של המאה ה־20

א. הסבירו שלוש סיבות לעלייה למדינת ישראל בשלושים השנים האחרונות של המאה ה־20.

(25 נקודות)

ב. הציגו שלוש קשיים של העולים למדינת ישראל בתקופה זו, והסבירו צעד אחד שעזר לעולים להיקלט.

(25 נקודות)

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

נספח לשאלה 4 – קריקטורה

(L. Illingworth, "Daily Mail", 22 September 1947, by T. Benson,
Drawn to the promised land, Halban, 2024, p. 180)